

Programowanie w szkole zgodnie z nową podstawą programową

Damian Kurpiewski

ODN Poznań, 25.10.2017

Programowanie – dlaczego jest trudne?

- Składnia języka do zapamiętania
- Niewielki błąd - wielka katastrofa
- Częste testowanie
- Mało atrakcyjna forma i wyniki
- Dużo pracy i mierny wynik
- Abstrakcyjna forma rozumowania
- Komputer - często większa przeszkoda niż pomoc

Programowanie (algorytmika) – jak uczyć?

- Na naukę jednego zagadnienia warto przeznaczyć kilka godzin
- Komputery rozpraszają – uczniowie powinni do nich siadać dopiero po zrozumieniu tematu
- Warto formułować praktyczne problemy, których rozwiązania poszukujemy

Programowanie (algorytmika) – schemat lekcji

1. Zapoznanie z tematem – opis teoretyczny
2. Postawienie problemu
3. Rozwiązanie problemu „na sucho” – algorytm
4. Implementacja rozwiązania
5. Sprawdzenie wiedzy na podstawie podobnego (ale innego) problemu

Programowanie w nowej podstawie

- Klasy I – VI: programowanie wizualne
- Klasy VII – VIII: programowanie tekstowe

Programowanie wizualne

Programowanie wizualne - narzędzia

Scratch

Blockly

Baltie

Logo

Programowanie blokowe (puzzle)

- Zamiast kodu - bloki (puzzle)
- Wszystkie instrukcje dostępne w jednym miejscu
- Składamy bloki - tworzymy program
- Wiadomo, co do siebie pasuje
- Często ograniczone do konkretnego zastosowania

Scratch

- Przeznaczenie - klasy 1-3 (może 4-5)
- Tworzenie interaktywnych historii i gier
- Sterowanie duszkami (sprites)
- Ciężki do nauki algorytmów
- Mało atrakcyjny dla starszych
- Adres: <https://scratch.mit.edu/>

Scratch przykład

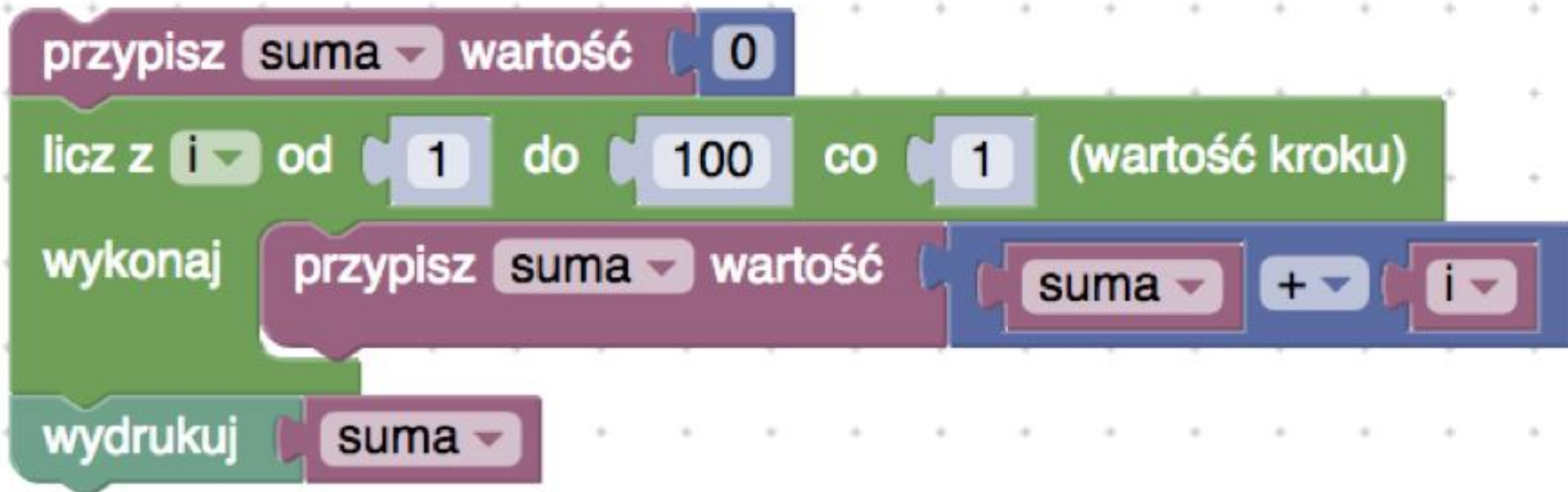
```
kiedy kliknięto
wyczyść
ustaw rozmiar na 50 %
zawsze
  stempluj
  przesuń o 5 kroków
  zmień efekt kolor o 5
  ustaw w stronę wskaźnik myszy
  obróć o losuj od -30 do 30 stopni
  jeżeli na brzegu, odbij się
kiedy klawisz spacja naciśnięty
  następny kostium
```

The image shows a Scratch script with two event triggers. The first is 'kiedy kliknięto' (when clicked), which triggers a sequence of actions: 'wyczyść' (clear), 'ustaw rozmiar na 50 %' (set size to 50%), and a 'zawsze' (forever) loop. Inside the loop are 'stempluj' (stamp), 'przesuń o 5 kroków' (move 5 steps), 'zmień efekt kolor o 5' (change color effect by 5), 'ustaw w stronę wskaźnik myszy' (point towards mouse cursor), 'obróć o losuj od -30 do 30 stopni' (rotate by random amount from -30 to 30 degrees), and 'jeżeli na brzegu, odbij się' (if touching edge, bounce). The second event trigger is 'kiedy klawisz spacja naciśnięty' (when space key pressed), which triggers 'następny kostium' (next costume).

Blockly

- Kod programu przedstawiony w postaci bloczków
- Atrakcyjny, graficzny interfejs i czytelny podział bloków instrukcji
- Zestaw gotowych, ciekawych gier i problemów
- Możliwości języka JavaScript
- Powszechnie stosowany

Kod w postaci bloków

Blockly – wykorzystanie na zajęciach

- Blockly Games – gotowy zestaw ćwiczeń o różnych stopniach zaawansowania
- Idealne do zastosowania zarówno na lekcji, jak i do samodzielnej pracy uczniów
- Możliwość zapisania rozwiązania w postaci linku
- Stopniowe wprowadzanie nowych instrukcji (bloków)
- Stopniowo rosnący poziom trudności

Blockly Games

<https://blockly-games.appspot.com/>

Przykłady lekcji

Wprowadzenie do algorytmów

1. Zapoznanie się z ideą algorytmiki: przykłady algorytmów, instrukcje warunkowe, pętle
2. Blockly Labirynt: rozwiązywanie zadań 1-9
3. Znalezienie wyjścia z labiryntu – algorytm lewej ręki – konstrukcja i implementacja w Blockly Labirynt – zadanie 10
4. Lekcja ewaluacyjna – zmodyfikowane zadanie z labiryntem – wymagana implementacja algorytmu prawej ręki

Wprowadzenie do algorytmów

Prezentacja materiałów

Wprowadzenie do rekurencji

1. Zapoznanie z istotą rekurencji – zadanie z przeszukiwaniem pudełek
2. Fraktale – informacje ogólne; konstrukcja Trójkąta Sierpińskiego – algorytm
3. Trójkąt Sierpińskiego – implementacja w Blockly Żółw
4. Lekcja ewaluacyjna – rekurencyjne przechodzenie labiryntu – na przykładzie labiryntu gdzie metoda prawej/lewej ręki nie działa

Wprowadzenie do rekurencji

Prezentacja materiałów

Blockly Code

- Szersze zastosowanie – możliwości języka programowania...
- jednak częściowo ograniczone
- Możliwość implementacji algorytmów i interaktywnych programów
- Możliwość podejrzania implementacji w różnych językach skryptowych: JavaScript, Python, ...

Blockly Code – test pierwszości

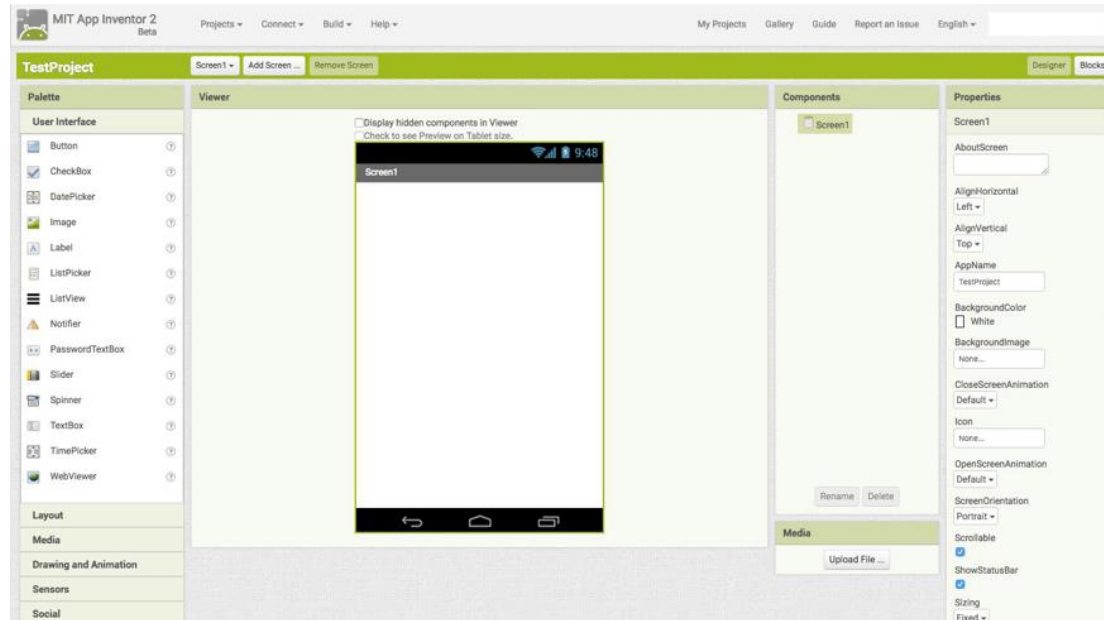
[https://blockly-
demo.appspot.com/static/demos/code/index.html?lang=pl#izofsd](https://blockly-demo.appspot.com/static/demos/code/index.html?lang=pl#izofsd)

Blockly Code – sito Erastostenesa

[https://blockly-
demo.appspot.com/static/demos/code/index.html?lang=pl#3mjh9c](https://blockly-demo.appspot.com/static/demos/code/index.html?lang=pl#3mjh9c)

Blockly - zastosowania

MIT App Inventor 2

<http://ai2.appinventor.mit.edu/>

Godzina kodowania

Star Wars: Tworzenie Galaktyki za pomocą kodu 1

STUDIO

Bloki Obszar roboczy:

idź do góry

idź do dołu

idź w lewo

idź w prawo

po uruchomieniu

idź w prawo

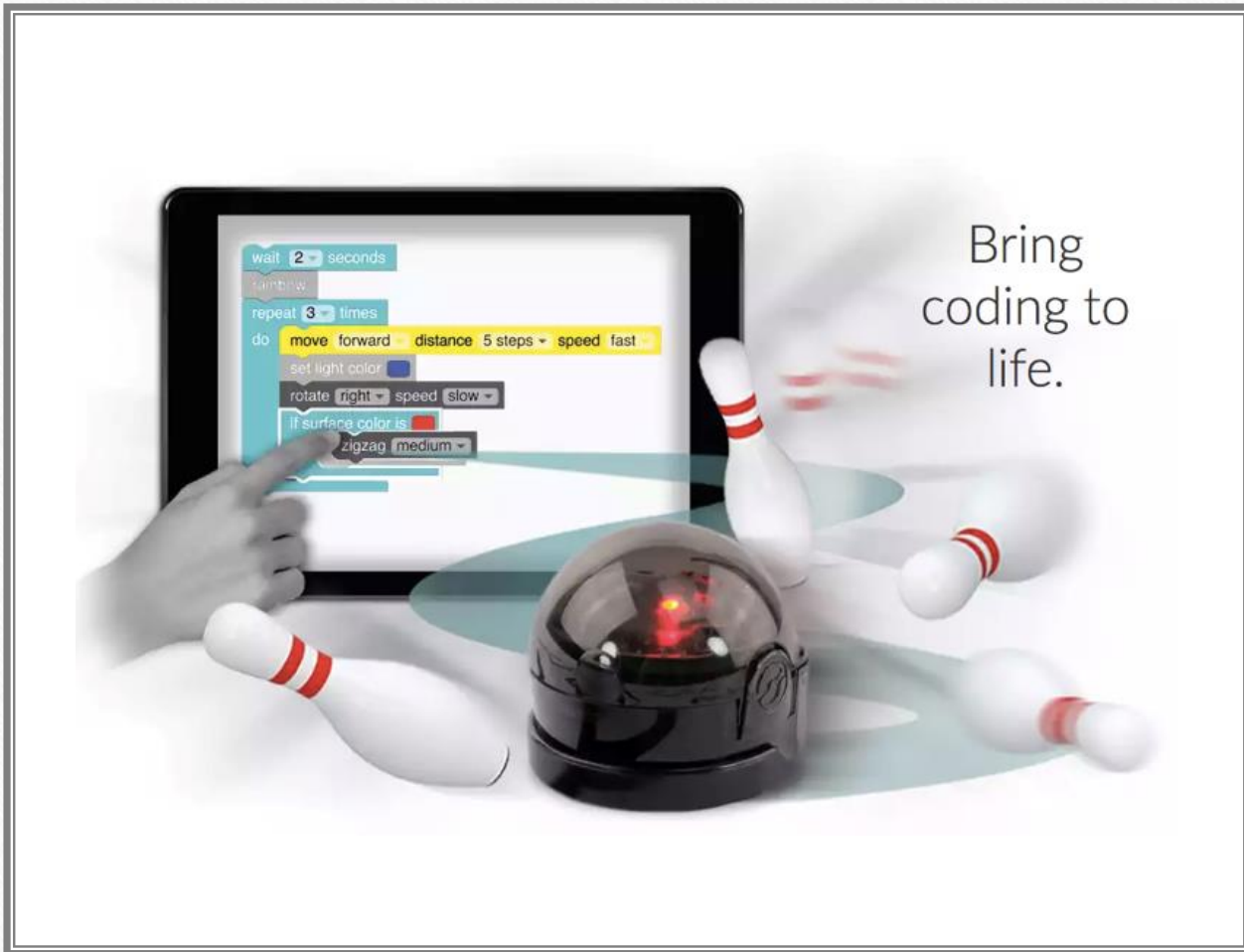
Dodaj do swojego kodu kolejne polecenie "idź w prawo", a następnie kliknij tu, aby uruchomić kod

Uruchom

"Potrzebujemy tego złomu BB-8, czy mógłbyś go zdobyć?"

Czy potrzebujesz pomocy?
Zobacz te filmiki i wskazówki

Polski Prawa autorskie | Więcej

Bring
coding to
life.

OzoBlockly

CodeBug

The screenshot displays the CodeBug web interface. At the top, a teal navigation bar contains the links: HOME, CREATE, EXPLORE, LEARN, BLOG, and SHOP. Below this, a light blue banner features a 'New' button and the text 'Try creating a project in the [full screen editor](#) and help us test it.'

The main content area shows a breadcrumb trail: Home / Create / CodeBug / New. A text input field labeled 'Project Title' is positioned at the top of the editor. Below it, a preview window shows a green microcontroller board with a grid of pins labeled 0-4. To the right of the preview is a block-based programming editor with tabs for 'Blockly', 'Python', and 'JavaScript'. The 'Blockly' tab is active, showing a list of block categories on the left: Podstawowe, Matryca 5x5, Rysunek na matrycy, Wejścia/Wyjścia, Music, Servo, ColourTail, Jeżeli, Pętle, Logiczne, Matematyczne, and Zmienne. The main workspace contains a 'start' block with a dropdown menu set to 'góra', a 'uśpij' block with a dropdown menu set to 'po 3 minutach', and a 'drag your blocks here' area.

At the bottom of the preview window, there are playback controls (play, pause, stop) and a green button labeled 'POBIERZ'. A 'Privacy:' section is visible at the very bottom of the interface.

Code Spells

Build elegant IoT applications with javascript simplicity and the agile
visual development

script;

Baltie

- Z wierzchu – język graficzny
- Od spodu – C#
- Różnorodne tryby pracy – od prostych po bardziej zaawansowane

Programowanie tekstowe

Programowanie tekstowe - klasyka

Pascal

C++

Python

Java

Programowanie tekstowe - rozszerzenie

Ruby
SonicPi

Lua
Pico-8

JavaScript

Processing

Pascal - plusy

- Język typowo dydaktyczny
- Stworzony do nauki programowania
- Wymusza zachowanie struktury kodu
- Uczy pisania przejrzystego i czytelnego kodu

Pascal - minusy

- Język przestarzały – brak praktycznych zastosowań
- Pod względem kariery zawodowej – nieprzydatny
- Toporne środowisko programistyczne (IDE)

Pascal przykład

```
File Edit Run Compile Options Debug Break/watch
Edit
Line 15 Col 39 Insert Indent Unindent * D:NONAME.PAS
program KenLovesTurboPascal;
uses
  crt;
var
  age: Integer;
  name: String;
  message: String;
begin
  ClrScr;
  name := 'Ken Egozi';
  age := 30;
  if age < 10 then
    message := ' loves Turbo Pascal'
  else
    message := ' loved Turbo Pascal';
  write (name);
  writeIn (message);
end.
Watch
F1-Help F5-Zoom F6-Switch F7-Trace F8-Step F9-Make F10-Menu
```

Python - plusy

- Język skryptowy
- Niski próg wejścia
- Brak „kontroli typów”
- Brak sztywnej struktury programu
- Ogromna ilość bibliotek
- Szeroki zakres zastosowań – algorytmika, automatyzacja zadań, pobieranie danych z Internetu, tworzenie wykresów, animacje, aplikacje okienkowe, gry, obliczenia matematyczne, serwisy webowe...

Python - minusy

- Większa automatyzacja – „język” robi więcej za nas
- Łatwiej napisać „błędny”, ale działający program
- Nauczyciel musi położyć większy nacisk na poprawne konstrukcje
- Gdy potrzebujemy prędkości i większej kontroli – czas na zmianę języka

Python - Uwaga

- Należy zdecydować się na jedną z wersji języka: 2 lub 3
- Pomiędzy wersjami są drobne (ale też i większe) różnice, np. nawiasy przy funkcji print

Python - IDE

- Pycharm Community Edition

<https://www.jetbrains.com/pycharm/?fromMenu>

- Pycharm Edu

<https://www.jetbrains.com/pycharm-edu/?fromMenu>

Python - turtle

- Sterowanie żółwiem
- Alternatywa dla klasycznego LOGO
- Proste użycie - wystarczy zaimportować bibliotekę
- Intuicyjne polecenia: forward, left, right...

Python - turtle

Demo

Python - algorytmy

<https://github.com/blackbat13/Algorithms-Python>

C++ - cechy

- Kontrola typów
- Kompilacja kodu – wykrywanie błędów składni
- Ustalona struktura programu

C++ - plusy

- Język znany przez praktycznie każdego programistę
- Większy narzut na programistę – trudniej napisać „błędny”, ale działający program
- Wiele języków programowania jest podobnych do C++
- Wykorzystywany przy „dużych” projektach – silniki graficzne, aplikacje okienkowe...
- Prędkość działania programów
- Wykorzystywany na zawodach programistycznych, np. Olimpiada Informatyczna

C++ - minusy

- Wiele informacji do zapamiętania – struktura programu, biblioteki, typy zmiennych...
- Łatwo napisać dobry, poprawny, ale „brzydki” program
- Dla początkujących programistów: ograniczenie do aplikacji konsolowych
- Ciężkie rozszerzenie do innych zastosowań
- Dla osób niezbyt zainteresowanych programowaniem: trudny i nudny

Java - cechy

- Język obiektowy
- Kontrola typów
- Ustalona struktura programu
- Łatwy sposób dołączania kolejnych plików

Java - plusy

- Prostsze tworzenie aplikacji okienkowych
- Bardzo popularna na rynku pracy
- Możemy w niej pisać aplikacje na smartfony – system Android

Java - minusy

- Jeszcze więcej informacji do przyswojenia
- Zrozumienie idei programowania obiektowego
- Do nauki algorytmów – jak strzelanie z kuszy do muchy
- Ciężka, toporna i wolna w działaniu

Java - IDE

- IntelliJ Idea Community Edition
<https://www.jetbrains.com/idea/>

Pascal vs C++ vs Python vs Java

- Pascal jest dobry – ale jak uzasadnić jego użycie uczniom?
- Ma ograniczone zastosowanie

- C++ – do nauki algorytmów wręcz idealny...
- chyba że wolimy poświęcić się zrozumieniu idei
- Może być nudny dla „nie-programistów”

Pascal vs C++ vs Python vs Java

- Python – dobry do rozpoczęcia przygody z programowaniem
- Początkowo nie wymaga przyswojenia wielu informacji
- Java – bardzo dobra gdy chcemy tworzyć zaawansowane aplikacje

Języki alternatywne

Czyli co w trawie piszczy

Ruby - SonicPi

- Programowanie w języku Ruby - języku skrypcowym
- Tworzenie muzyki w łatwy sposób
- Dobry do nauki i zrozumienia pętli
- Zintegrowany tutorial – wiele gotowych ćwiczeń i przykładów

- Adres: <http://sonic-pi.net/>

SonicPi

Demo

Lua – Pico-8

- Lua – język skryptowy, podobny do języka Python
- Pico-8 – wirtualna, 8-bitowa konsola
- Zintegrowane środowisko programistyczne – uruchamianie programów, edytor kodu, edytor duszków i map, edytor efektów dźwiękowych i muzyki
- 8-bitowe środowisko: ekran 128x128 pikseli, paleta 16 kolorów
- „Żywy organizm” – zmieniamy fragment kodu, uruchamiamy i sprawdzamy – bez dodatkowego czekania

Pico-8

- Wsparcie do tworzenia animacji – w formacie gif
- Prosta i szybka publikacja stworzonych programów
- Wszystkie programy są otwarto-źródłowe: każdy można pobrać, zobaczyć, zmodyfikować, uczyć się
- Aktywna i przyjazna społeczność
- Adres: <https://www.lexaloffle.com/pico-8.php>

Pico-8

Demo

Pico-8 - sortowanie

Demo

Pico-8 - inspiracje

<https://github.com/felipebueno/awesome-PICO-8>

JavaScript

- Język Internetu - technologia powszechnie używana
- Język skryptowy – podobny do języka Python
- Może być stosowany do urozmaicenia stron...
- jak i do tworzenia samodzielnych aplikacji

JavaScript – matematyczne animacje

Demo

JavaScript - labirynt

Demo

Processing

- Stworzony z myślą o artystach
- Duże możliwości tworzenia interaktywnych programów i animacji
- Wiele gotowych i ciekawych przykładów

- Adres: <https://processing.org/>

Processing

Demo

Zadania – skąd czerpać inspiracje?

I jak aktywizować uczniów

Serwisy z zadaniami

- SPOJ - polski i angielski
- UVA Online Judge
- CodeInGame
- CodeCademy

Polski SPOJ

- Zadania w języku Polskim
- Pogrupowane pod względem trudności
- Aktywne Polskie forum
- Komentarze do zadań
- Wiele dostępnych języków
- Łatwo się wybić

UVA

- Zadania w języku angielskim
- Światowy serwis i ranking
- Ponad 5 tysięcy zadań
- Aktywna i rozległa społeczność

- Adres: <https://uva.onlinejudge.org/index.php>

UVA - uHunt

- Podgląd profilu - status wysłanych rozwiązań, zadania rozwiązane i próbowane
- Wybrane zadania podzielone na 9 kategorii i liczne podkategorie
- Książka z opisem każdej kategorii, sposobów rozwiązywania, algorytmów i nie tylko
- Lista kolejnych zadań do rozwiązania
- Adres: <http://uhunt.onlinejudge.org/>

UVA - uDebug

- Sprawdzenie, jakiej odpowiedzi powinien udzielić program
- Przykładowe przypadki testowe
- Możliwość porównania wyników
- Szybki sposób na znalezienie błędu

CodeInGame

- Praktyczne problemy symulowane za pomocą gry
- Zadania algorytmiczne
- Możliwość zobaczenia, jak radzi sobie nasze rozwiązanie
- Zadania o różnym poziomie trudności
- Częste konkursy i zawody
- Wiele języków do wyboru
- Adres: <https://www.codingame.com/>

CodeCademy

- Nauka programowania (i nie tylko) w ciekawy sposób
- Gotowe, interaktywne kursy: język Python, Ruby, tworzenie stron internetowych...
- Wyłącznie w języku angielskim
- Jako inspiracja dla nauczyciela...
- i do samodzielnej nauki dla ucznia
- <https://www.codecademy.com/>

MWPZ

- Mistrzostwa Wielkopolski w Programowaniu Zespołowym
- Odbywają się regularnie w grudniu w Poznaniu
- Jedyne tego typu zawody otwarte dla wszystkich
- Dobra okazja do nauki pracy w zespole

Dziękuję za uwagę

I zapraszam do zadawania pytań

Źródła

- http://blog.mikaellundin.name/assets/posts/2011-02-14-beginners-guide-to-pascal/turbo_pascal.png
- http://progopedia.com/static/upload_img/2011/03/15/baltie3-fact.png